Plein 96

Zomer. Vrijdagavond. Een plein in het centrum van een studentenstad. Elk pand op het plein is een café, een restaurant of een snackbar. Het gonst op het plein, zoals het elke vrijdagavond gonst in het centrum van deze stad. De warmte van de broeierige dag is als een klamme deken die langzaam maar zeker overgaat in de relatieve koelte van de nacht. Mannen lopen in korte broek en shirt, vrouwen in uitdagende zomerjurkjes. Op de vele blote armen, benen en schouders is goed te zien dat de tattoo-shops de laatste tijd weinig te klagen hebben gehad wat betreft klandizie.

De terrassen zitten vol. Vele slecht betaalde barjongens en -meisjes maken overuren en werken zich in het zweet om de niet altijd even beleefde terrasgangers en -gangsters van verse drank te voorzien.

'Eten, drinken en dansen'. Dat staat op een krijtbord bij de ingang van grand café Plein 96. Plein 96 is een begrip. Je ouders kwamen er al. Misschien zelfs je grootouders, zo lang bestaat het al. Het is eigenlijk altijd open. Het is dé plaats voor de wandelaar of fietser om even op adem te komen met een kop koffie en een stuk appelgebak. Men fietst of wandelt er zelfs voor om. Het is dé plaats voor een lunchafspraak, als je iets beters wilt dan de kleffe broodjes uit de bedrijfskantine. Het is ook dé plaats voor een vergaderarrangement, in een verrassend grote ruimte die je betreedt als je rechts langs de bar, tussen de keuken en de toiletten door loopt. Bij studenten is Plein 96 befaamd om zijn studentenmenu: drie gangen voor een studentenprijs, die wel wat hoger is geworden in de loop der jaren maar voor de meeste studenten nog steeds betaalbaar. Het is een goed en relatief gezond alternatief voor het cirkelvormige stuk maagvulling van bordkarton, verkrijgbaar in de alomtegenwoordige pizzeria's.

Na half twaalf 's avonds serveert de keuken alleen nog maar

borrelhapjes. De vergaderzaal heeft zijn dagelijkse metamorfose ondergaan en is omgetoverd tot een broeierig danshol. Soms is er een liveoptreden. Voor bands is het een gewilde plek om te spelen: je krijgt goed betaald en er is altijd veel volk. Heb je een spetterend optreden neergezet, dan weet de volgende dag de halve stad het en hoef je je het komend half jaar geen zorgen meer te maken over je schnabbels. Op andere dagen zijn er soms de geijkte thema-avonden: seventies, eighties, nineties, ouwe house, guilty pleasures, gay-hits. Soms, zoals ook vanavond, wordt er gewoon de hele avond leuke muziek gedraaid door de huis-DJ, niet geheel toevallig de schoonzoon van de huidige eigenaar.

Aan niets is meer te zien dat er de hele dag een seminar heeft plaatsgevonden waarin hogere provinciale ambtenaren zich in het zweet werkten – figuurlijk dan, want de airco is goed – om het intern organisatieplan eens goed tegen het licht te houden. Tenzij je beter kijkt, want die felgekleurde panelen aan de muur kun je er zo aftillen en uitklappen en dan worden het vergadertafels. De barkrukken die aan de kant staan, zijn eenvoudig in te klappen tot iets wat een provinciaal ambtenaar als 'stoel' zou definiëren.

De dansvloer is vol, want de muziek is goed en de avond al een eindje onderweg.

Links achterin zit een man op een barkruk. Hij heeft een wat jongensachtige uitstraling, hij is ouder dan hij eruitziet. Goed geknipt en geschoren. Met zijn geruite overhemd en corduroybroek met riem valt hij in deze omgeving nogal uit de toon, tussen de enigszins bezwete, vlijtig getatoeëerde dansers. Niemand die daar aanstoot aan neemt trouwens: hij hoort hier bij het meubilair en de meeste mensen merken hem niet eens meer op. Hij drinkt een paar biertjes, zit op zijn kruk en kijkt naar de dansvloer zonder dat hij iemand aanspreekt en zonder dat er iets van zijn gezicht af te lezen valt. Zonder dat iemand anders hém aanspreekt; hij ziet er voor de dansers simpelweg niet uit als iemand met wie een gesprek interessant zou kunnen zijn.

Dus weet niemand dat hij Frederik heet en dat hij hier vanmiddag ook al was, hij is namelijk ambtenaar bij de provincie.

Hij studeerde ooit bestuurskunde in deze zelfde stad, heeft vlak

na zijn afstuderen welgeteld één sollicitatiebrief geschreven, is aangenomen als beleidsmedewerker en heeft zich met enkele interne promoties opgewerkt tot een van de hoogste ambtenaren op het provinciekantoor. Hij was een van de organisatoren van het seminar van die middag: een geslaagde bijeenkomst, waarin de aanwezigen flinke stappen hebben gezet op weg naar een slagvaardiger organisatie.

Terwijl Frederik die avond op zijn vaste barkruk naar de dansers kijkt, gaan zijn gedachten geen moment terug naar het seminar. Zeker, hij vindt zijn werk nog steeds interessant en ondanks het feit dat de werkzaamheden van een provincieambtenaar in de coulissen van de democratie plaatsvinden, beschouwt hij zijn werk als maatschappelijk zinvol. Op feestjes en verjaardagen zou het een mooi gespreksonderwerp kunnen zijn. Ware het niet dat hij zich zelden vertoont op feestjes en verjaardagen.

Zijn gedachten zijn niet bij gebeurtenissen van vandaag, of zelfs dit jaar. Zijn gedachten zijn bij Lena.

Lena zat bij hem in het eerste jaar van de studie bestuurskunde. Ze had lang, bruin haar, donkere ogen en sprak Nederlands met een grappig accent. Ze was Duitse. Haar ouders hadden een vechthuwelijk en zijn gescheiden toen ze twaalf was. Haar moeder is direct daarna met haar naar Nederland verhuisd om met een schone lei opnieuw te beginnen.

Lena had kans gezien om zich niet alleen bliksemsnel het Nederlands eigen te maken, hoewel niet accentloos, maar ook nog eens het VWO in vijf jaar te voltooien. Het meisje van zeventien begon vol goede moed aan een studie bestuurskunde, hield dat een jaar vol, haalde in dat jaar cum laude haar propedeuse en stapte toen over naar algemene letteren, daarmee haar docenten, haar moeder, haar studiegenoten en bovenal Frederik in verwarring achterlatend.

Frederiks gedachten zijn bij een avond, lang geleden, op dezelfde plaats. Hij had na een lange periode van stille aanbidding Lena gevraagd of ze een hapje met hem wilde gaan eten. Luchtig had ze geantwoord: 'Tuurlijk!' Het werd uiteraard het studentenmenu van Plein 96. Het was er druk die avond, ze moesten een half uur wachten voor ze terecht konden. Een half uur dat ze gebruikten om

even een rondje door het plantsoen aan de gracht te wandelen. Een half uur dat Frederik gebruikte om, heel voorzichtig, Lena's hand vast te houden. Ze vond het goed. Ze lachte zelfs naar hem.

Het eten smaakte als godenspijs en godendrank, zoals alles hem die avond als godenspijs en godendrank gesmaakt zou hebben. Ze was mooi als ze at. Ze was mooi als ze dronk. Ze was mooi als ze tussen de gangen door luchtig vertelde over haar schooltijd, of over haar jeugd in Duitsland. Ze was mooi zoals ze de woorden uitsprak, de a net wat opener dan Nederlanders doen, de s net wat scherper dan Nederlanders doen. Ze was mooi als ze een Duitse uitdrukking letterlijk naar het Nederlands vertaalde. 'Het leven is geen ponyboerderij.' 'Nu hebben we de salade.'

Zij was degene die voorstelde om na het eten nog even te blijven om te dansen. Hij hield niet van dansen. Hij kon niet dansen. Hij had, zoals hij meende - en zoals zijn moeder hem vaak genoeg voor had gehouden - de motoriek van een pinguïn op het droge. Hij had het jaar ervoor op stijldansen gezeten, dat moest van zijn vader, een jaar dat goeddeels opging aan vergeefse pogingen om niet op de tenen van zijn danspartner te trappen.

Dus zei hij 'Ja, leuk.' Want met Lena was alles leuk.

In Frederiks gedachten is hij op dezelfde plek, vijfentwintig jaar geleden, en is zij de koningin van de dansvloer. Het wordt hem niet moeilijk gemaakt, de déjà-vu. Er danst een meisje dat sprekend op Lena lijkt, op de Lena van zijn herinnering. Ook dit meisje zal een jaar of zeventien zijn, heeft ook bruin, licht golvend haar en danst met dezelfde soepele, moeiteloze beweging als zij. Of de duvel ermee speelt: er staat dezelfde muziek op als destijds. Het is seventies-avond, net als toen. Boney M, Chic, Blondie en natuurlijk Abba. Dancing Queen. Die muziek was toen ook al oud. Hij heeft het later eens opgezocht: op zijn geboortedag stond Dancing Queen op 1 in de Top 40.

Frederik liet zich door Lena meetronen naar de dansvloer en danste een paar nummers met haar mee. Op een of andere manier slaagde hij erin om niet op haar tenen te gaan staan en om botsingen met

mededansers te voorkomen, maar hij voelde zich nog onhandiger dan een olifant in een porseleinkast. Dan maar wat te drinken halen. Terug met twee biertjes kwam hij tot de conclusie dat Lena net zo soepel danste met een glas in haar hand als zonder, maar dat het voor hem volstrekt onmogelijk was om enige bewegingen te maken die op dansen leken en tegelijkertijd de inhoud van zijn glas niet op de vloer te ledigen.

Hij gaf het op en ging op een barkruk zitten om naar Lena te kijken, die in trance leek. Ze zag hem niet en was het stralende middelpunt van de dansvloer zonder dat zelf door te hebben. De danskoningin. Een paar meter bij hem vandaan. Onbereikbaarder dan ooit.

Frederik kijkt naar de Lena-lookalike. Hij vindt haar mooi. Ze ziet eruit alsof ze geen idee heeft dat ze bekijks heeft. Geen idee dat ze de danskoningin van vandaag is. Geen idee dat haar grootouders al dansten op de muziek waarop zij danst. Ze heeft al helemaal geen idee van de bitterzoete herinneringen die ze oproept bij een man die een paar meter bij haar vandaan op een barkruk zit. Ze had zijn dochter kunnen zijn. Ze had hun dochter kunnen zijn. Als het anders gelopen was.

Hij had Lena nog wel thuisgebracht die avond. Zoals het hoorde, zoals hij was opgevoed. 'Wat er ook gebeurt, een meisje breng je thuis', had zijn vader hem ingepeperd. Dus had hij Lena thuisgebracht, ook al was er helemaal niets gebeurd, ook al vond Lena het volstrekt onnodig en nogal betuttelend om thuisgebracht te worden.

Hij had haar een paar weken later ook nog meegevraagd naar de film. Het werd een nogal ongemakkelijk uitje, waarbij Frederik een hele bioscoopfilm lang een innerlijke strijd vocht om zijn arm om haar heen te slaan, of misschien haar hand vast te houden. Hij deed niets. Weer bracht hij haar thuis en weer vond zij het volkomen onnozel ('ik weet toch zeker de weg naar mijn eigen huis wel!'). Weer gebeurde er niets

Er zou ook niets meer gebeuren, want even later was ze weg. Ze

was Algemene Letteren gaan studeren. De letterenfaculteit zat in een ander gebouw, in een ander deel van de stad. Hij was er nog een paar keer langs gegaan in de hoop een glimp van haar op te vangen, maar tevergeefs.

Frederik kijkt naar de Lena-lookalike. Iets te nadrukkelijk vermoedelijk, want het meisje heeft door dat ze bekeken wordt en kijkt met een zenuwachtige blik zijn kant op, zegt vervolgens iets tegen een lange jongen met zichtbare tatoeages op armen en nek, die Frederik daarvóór nog helemaal niet was opgevallen. De jongen kijkt kwaad in zijn richting. Frederik wendt het hoofd af en besluit dat het tijd is om op te stappen voor er ergere dingen kunnen gebeuren. Hij baant zich een weg naar de uitgang en snuift buiten de relatief frisse stadslucht op.

Heeft hij geprobeerd om haar terug te vinden? In zekere zin wel. Hij heeft gepost bij de Letterenfaculteit. Hij heeft gezocht in het telefoonboek. Hij heeft zelfs gezocht in de tentamenuitslagen van haar studie, zichzelf ondertussen het hoofd brekend hoe hij haar aan de hand van een tentamenuitslag zou kunnen traceren, maar hij vond haar naam niet tussen de uitslagen van de eerstejaars. Zou ze nu al een jaar hebben overgeslagen? Zou ze ziek zijn geweest op de dag van het tentamen? Zou kunnen. Ze zou ook gestopt kunnen zijn met Algemene Letteren en iets anders zijn gaan doen, misschien wel in een andere stad. Het makkelijkst was natuurlijk geweest als hij het aan iemand had gevraagd. Maar daarvoor ontbrak hem nu net de moed.

Hij gaf het op. Misschien wel te snel. Jaren later heeft hij nog wel halfslachtige pogingen gedaan. Haar naam gegoogeld. Tevergeefs. Misschien was ze inmiddels getrouwd en had ze een andere achternaam. De naam Lena komt iets te vaak voor om de zoektocht makkelijk te maken. Zijn enige twee andere aanknopingspunten waren de studie Algemene Letteren en haar moeder. Het spoor bij Algemene Letteren liep dood: ze kwam nergens voor op lijsten met tentamenuitslagen, afgestudeerden of alumni. Van haar moeder wist hij niets, behalve dat ze destijds in Amsterdam woonde en waar-

schijnlijk Koch heette, net als Lena destijds. Er bleken 159 mensen in Amsterdam te wonen die Koch heetten. Hij kon ze moeilijk allemaal gaan opbellen. Als ze terug zou zijn verhuisd naar Duitsland, dan zou het helemaal zoeken naar een speld in een hooiberg zijn. Nee, dit spoor liep duidelijk dood. Hij besloot haar te vergeten en wat van zijn leven te maken.

Makkelijker gezegd dan gedaan. Dat tweede, dat leek wel gelukt te zijn. Goede baan, succesvol en gerespecteerd op zijn werk, leuk appartementje in het centrum. Maar dat vergeten, dat ging nog niet zo gemakkelijk. Sterker nog, dat lukte totaal niet. Er ging geen dag voorbij zonder dat hij aan haar dacht. Een andere relatie aangaan was natuurlijk volstrekt uitgesloten. Geen denken aan. Het was Lena of niemand.

Hij vraagt zich af waarom hij zichzelf toch steeds zo kwelt door aldoor naar Plein '96 te gaan. Hij heeft er niets te doen. Hij houdt niet van de muziek die ze er draaien. Hij haat dansen. Nergens wordt hij sterker aan haar herinnerd dan daar. Hij heeft het café verlaten, loopt tussen de terrasstoeltjes door. Het terras is op deze zwoele avond nog altijd goed bezet. De mensen zijn dronken en luidruchtig en merken hem niet op als hij in de nacht verdwijnt.

Een botsing. Een onschuldige botsing tussen een voetganger en een fietser, zoals er elke dag, elk uur in een stad als deze botsingen plaats vinden.

De voetganger loopt in gedachten verzonken door de stad, steekt zonder te kijken op een zebrapad over en wordt geschept door een fietser die, eveneens in gedachten verzonken, de hoek omslaat en zebra en voetganger over het hoofd ziet. Voetganger, fiets en fietser liggen op de grond. Een blauwe plek, een licht verbogen stuur, eenvoudig recht te buigen. Ernstig lijkt het allemaal niet. De voetganger is geschrokken, de fietser schuldbewust. Ze helpt hem overeind, verontschuldigingen stamelend. Dan ziet ze het.

'Frederik!

Hij kijkt haar met grote ogen aan. Dit was het laatste wat hij had verwacht.